

Referat fra laksemøte 30. oktober 2018 på Samfunnshuset i Karasjok

Etter hjemmel i forskrift om fisk og fisket i Tanavassdraget, FOR 2011-02-04 nr. 119 og FOR 2014-06-20-787 § 6 femte ledd ble det avholdt rådgivende laksemøte 31.10.2018 på Samfunnshuset i Karasjok.

I alt 17 fremmøtte deltagere i tillegg til møteleder Reidar Varsi (TF-leder), nestleder John Nystad, administrasjonen ved Narve S. Johansen, Iver Boine og Helene Tapio Berg, og medlem i overvåkingsgruppa for Tanavassdraget; Anders Foldvik. Tolk: Brita Kåven.

Åpning ved TF leder Reidar Varsi

Varsi ønsket fremmøtte velkommen til møtet. Det skal etter fiskesesongen holdes årlige, rådgivende møter (laksemøter) for alle med fiskerett i Tanavassdraget hvor Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) redegjør for drift foregående år, og planer fremover.

Varsi la spesielt vekt på at TF har fått en mer avklart rolle i forvaltningen av vassdraget ved opprettelsen av *Arbeidsgruppa for forvaltning av Tanavassdraget – Forvaltningsgruppa*. I denne gruppa sitter to personer fra TF, leder Reidar Varsi og nestleder John Nystad, to personer fra de finske retighetshaverne og to personer fra myndighetene i henholdsvis Norge og Finland. Det er forvaltningsgruppa som skal forberede og behandle eventuelle justeringer av fiskeforskriftene før de skal opp til endelig behandling i et norsk finsk møte som ledes av departementet på norsk side, og tilsvarende nvå på finsk side. Gruppa jobber nå med utarbeidelsen av en forvaltningsplan for Tanavassdraget. Forvaltningsgruppa var ikke hjemlet i Tanaavtalen (2016), men oppsto som følge av press fra lokalt hold og fra overvåkingsgruppa.

Forvaltningsåret ved Narve S. Johansen

Under den nye Tanaavtalen vil det være mulig å gjøre endringer i fiskeforskriftene mellom årene i henhold til bestandsstatusen til de ulike laksebestandene. Vi har fått en mer dynamisk avtale, men dette fører til et strengere løp i forhold til frister i løpet av året. Et forvaltningsår vil normalt løpe som følger:

- Fiskesesongen etter laks åpner 1. juni. Da bør allerede overvåkingen av lakseoppgangen ha startet. Det har aldri blitt satset på så mye på oppgangsovervåking som i 2018. Det var sonar i Tanaelva ved Polmak, i Anárjohka og i Kárášjohka ved Bieskkenjarg. Det var også videoovervåking av lakseoppgangen til Utsjoki og Lákšjohka.
- Fiskesesongen etter laks avsluttes 20. august, og fiskesesongen etter sjørret i Tanamunningen avsluttes 15. september. TF ønsker primært å få inn fangstdata fortløpende, og setter siste frist for innrapportering ved sesongslutt. I slutten av august leveres også de siste skjellprøvene til analyse (alder og genetik).
- Oppgangsovervåkingen varer til utgangen av august, og helst litt utover september.
- Første og andre uke i september gjennomføres årlige gytefisktelinger i faste mindre sideelver til Tanaelva.
- Fangsten og overvåkingsdataene skal være ferdig bearbeidet og levert til overvåkingsgruppa innen 15. november. Overvåkingsgruppa skal også ta hensyn til lokal kunnskap om lakseoppgangen. Denne kunnskapen skal sammenholdes med fangststatistikken og overvåkingsdataene i bestandsvurderingen.

- Overvåkingsgruppa består av to forskere fra hvert land; Morten Falkegård, Anders Foldvik fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), og Jaakko Erkinaro, Panu Orell fra Natural Resources Institute Finland (LUKE). Deres oppgave er å levere en best mulig bestandsvurdering for vassdragets laksebestander. De skal levere denne til forvaltningsgruppa innen 15. desember.
- Forvaltningsgruppa består altså av åtte personer, inkludert Reidar Varsi og John Nystad fra TF. Forvaltningsgruppa jobber frem forslag til endringer, eller justeringer, av forskriftene basert på bestandsstatus og andre erfaringer fra sesongen som har gått. Gruppa leverer sitt forslag til de to partene innen 15. januar.
- I månedsskifte januar/februar er det et felles norsk-finsk møte ledet av departementet som jobber gjennom forslagene som kommer fra forvaltningsgruppa. Denne type møte ble for første gang arrangert i februar 2018.
- Endringene man kommer til enighet om på det norsk-finske møtet sendes ut på høring fra midten av februar. Høringsperioden er om lag en måned.

Endringene i forskriftene trår i kraft senest 1. april. Etter dette begynner TF å selge fiskekort på grensestrekningen.

Informasjon om kortsalget i 2018 ved Iver Boine

Siden tidlig på 2000-tallet har antallet lokale sesongkort på norsk side vært relativt stabilt. I år ble det solgt 1 452 sesongkort.

Antall fiskedøgn på grensa lå på om lag 33 000 i årene før Tanaavtalen. Avtalen regulerte antall døgn ned til maksimalt 22 000, 11 000 fiskedøgn til hvert land. Realiteten var at det ble solgt 14 766 døgn i 2017 og 16 572 døgn i 2018. TF solgte betydelig flere kort i 2018 enn i 2017, men solgte likevel bare litt over halve kvota si for 2018.

Det har vært en økning i fiskedøgn fra 2017 både i nedre norske del av Tanaelva og i Tanamunningen, mens nedgangen i solgte fiskedøgn til norske sideelver fortsatte. Det selges klart flest fiskedøgn i Masjok og i Kárášjohka over Skáidegeačči. I de øvrige sideelvene selves det færre enn 50 fiskedøgn i sesongen.

Den viktigste kundegruppa for TF er finske fiskere. Dette er spesielt uttalt på riksgrensestrekningen. Finske fiskere kjøpte f. eks 97 % av båtdøgnene på grensa, og 81 % av strandfiskedøgnene. Det er de norske fiskerne som svikter. Samtidig som vi hadde en betydelig økning i solgte døgn var det reduksjon i både antall norske fiskere og antall døgn de norske fiskerne kjøpte.

Innspill til justeringer av fiskeforskriftene ved NSJ

Salget av fiskekort på grensestrekningen av Tanavassdraget er det viktigste inntektsgrunnlaget for TF. Vi har nå i to år erfart at det har vært svært utfordrende å få solgt tilstrekkelig med fiskedøgn for strandfiske der, kun 38 % av kvota i 2018. TF har derfor foreslått en forenkling av fiskesoneordningen på grensa. Vi har foreslått å slå sammen de tre nederste av fire fiskesoner i Tanaelva for strandfiske, og flytte flere fiskedøgn nedover fra den øverste sonen. Det er sannsynlig at fisketidsbegrensningen hvert fiskedøgn også er en betydelig hindring for å få solgt kort. Nå har TF foreslått å utvide fisket fra dagens; kl. 22.00 til kl. 15.00 neste dag, til å vare fra kl. 18.00 til kl. 14.00 neste dag. Innspillene er sendt til forvaltningsgruppa for Tanavassdraget.

TF er generelt interessert i å få innspill om konkrete ønsker om justeringer av regelverket.

Fangstrapportering og rapportert fangst så langt ved NSJ

Gjennomgang av rutiner ved fangstrapportering. All laks, laksestøing, sjørret, pukcellaks og oppdrettsfisk skal rapporteres. Andre arter kan også rapporteres. Det er ønskelig at fangsten legges inn i fangstregistreringen på internett fortløpende i sesongen. Det er også mulig å rapportere på papirskjema. Fangstskjema for laksebreveiere i ferdigfrankert konvolutt skal være tilgjengelig hos alle utsalgsstedene. Det er også egne skjema for stangfiskere.

Hittil har 88 % av laksebreveierne, 82 % av øvrige lokale fiskere og 90 % av kortene til tilreisende fiskere blitt rapportert. Det har blitt rapportert om fangst av 7 274 laks på til sammen 24,8 tonn. Det gjenstår en del arbeid for å få inn de siste rapportene.

TF summerer fangstene i vassdraget i en egen rapport hvert år. Rapportene finner dere her:

<http://tanafisk.no/statistikk/fangststatistikk/fangstrapporter>

Spørsmål og kommentarer:

- Nettsiden beskrives som vanskelig å bruke. Det har vært problemer med registrering av nullfangst og avslutning av fiskekortet.
- Er det mulig å sette av en større premie til de som har levert fangst, for å øke interessen for dette?

Predatorprosjektet ved NSJ (fremlegg satt sammen av Martin A. Svenning)

Det ble satt av midler på statsbudsjettet 2018 for å øke kunnskapen om predasjon på tanalaksen. Miljødirektoratet ba NINA ved M-A. Svenning utarbeide forslag til predasjonsprosjekt i Tanavassdraget i 2018, med bakgrunn i føringer fra Stortingsprop., Miljødirektoratet, Klima- og miljødepartementet, Fiskeridepartementet og TF.

Prosjektforslaget ble diskutert lokalt i flere omganger, ved åpne møter i Tana og Karasjok, på TF-møte og til sist med en prosjektgruppe oppnevnt av TF.

Det var predasjon fra ørret og gjedde som ble prioritert høyest av prosjektgruppa. Det ble satt opp en dusør på 100,- for hver ørret og gjedde fanget på strekningene 1) Šuoššjávre i Iešjohka ned til samløpet mellom Kárášjohka og Anárjohka, og 2) Sirma-Masjok i Tanaelva. Fiskene kunne leveres til frysebokser som stod på Jergul Astu, Karasjok camping og Elva hotell (Tana bru). Det ble også gjort avtale med 5 fiskerettshavere i Karasjok som hadde tillatelse til å fiske med settegarn med 45 mm maskevidde. Det var et mål å få inn fisk både fra perioden smoltutvandringen pågår (10.6-15.7) og fra perioden etter utvandringen.

Predasjon fra fiskender ble også prioritert, og fiskeoppsynet registrerte ender under de fleste oppsynsturene de hadde på elva.

Videre ble predasjon fra mink prioritert. Det ble bestilt opp feller av typen trapper 90, og bygd gjennomgangskasser. Fiskeoppsynet satte opp 9 feller ved Iešjohka sammen med Geir Tomasjord som har lang erfaring fra fellefangst ved Reisaelva. Fiskeoppsynet røktet fellene gjennom sesongen, men det ble kun fanget en mink. Oppsynet røktet også to feller ved Lákšjohka uten tellende resultat.

Predasjon fra sel ble ikke høyt prioritert i denne omgang. Det ble gjort forsøk på å plukke feaces (avføring) fra liggeplassen til steinkobbene i Tanamunningen; «Kobbsanda». Fra feaces kan man finne

ut hvilke fiskearter som kobba har spist. Det lyktes ikke å finne feaces siden kobbene ofte lå på en plass som ble tidlig overflødd.

Det ble levert nærmere 400 fisker gjennom dusørordningen. Prosjektledelsen er svært imponert over innsatsen! Før møtet var 342 av fiskene gått gjennom, og 80 % av disse var gjedde. Det var stor variasjon i mageinnholdet til gjedda. Det var mest fisk, men også smånager, andunge og bunndyr. Fiskearter som ble registrert var laks, harr, sik, gjedde, stingsild, ørekyte. Det gjenstår en del bearbeiding og analyser av resultatene, og disse er klar først over nyttår.

Prosjektet skal evalueres sammen med prosjektgruppa, og det kommer en prosjektrapport i løpet av mars. Det tas også sikte på å holde åpne møter med presentasjon av resultatene i løpet av mars/april.

Vi har et mål om å videreføre prosjektet ut fra erfaringene fra 2018.

Spørsmål og kommentarer:

- Snittvekt hos sjørret i 2017 var på 1,1 kg og har økt til 1,3 kg i 2018. Burde minske en økende sjørret bestand og se på hvilke tiltak som kan iverksettes for at dette skal kunne være gjennomførbart.
- Spiser sel småfisk og laks? Føler at forvaltninga av sel ikke er kommet lengre med tanke på kunnskap enn for 50 år siden. Det fortelles at sel går i laksegarn og spiser laks, men i hvor stor grad er uvisst.

Mink-prosjektet med dusørordning Iver Boine

En del av midlene til predasjonsprosjektet ble øremerket for uttak av mink i regi av TF under revidert nasjonalbudsjett. Dette er i realiteten en videreføring av minkprosjektet som TF har holdt på med siden 2016. Finansieringen har gjort det mulig å sette opp en dusør på 700,- pr mink. Dusørordningen gjelder frem til 1. juli, eller frem til 71 mink er fanget i henholdsvis Tana og Karasjok. Vilkår får å få dusør er å oppgi fangst dato, lokalitet og fangstredskap. Minken er svartelistet, så den kan jaktes hele året, både med feller og med våpen. Jegeren må ha jegerprøve og jaktkort, eller tillatelse fra grunneier. Det vil være mulig å låne felle fra TF. Det skal gjennomføres fellefangerkurs, og dette vil annonseres på et senere tidspunkt.

For lån av feller og levering av mink kontakt:

Tana: Hans Ole Mudenia tlf; +47 917 83 669

Karasjok: Asbjørn Guttorm tlf; +47 900 38 345

Mink kan også leveres til TF administrasjonen på adresse Deanugeaidnu 1780, Tana.

Spørsmål og kommentarer:

- Spørsmål om våpen og ammunisjon på minkfangst. Det er lov å bruke hagle og rifle, herunder salongrifle kaliber 22 LR (opptil hare, men ikke hare). En hver jeger må selv vurdere hvilken anslagsenergi for rifle som egner seg for jakt på de ulike småviltartene.

Lokale vurderinger av fiskesesongen ledet av Anders Foldvik, overvåkingsgruppa

Anders Foldvik representerer overvåkings- og forskningsgruppa for Tanavassdraget (OFG). Deres oppgave er å presentere best mulige bestandsvurderinger av laksebestandene i vassdraget. De har samme oppgave i Tanavassdraget som Vitenskapelig råd for Lakseforvaltning (VRL) har i de andre norske laksevassdragene. Vurderingene baserer seg på tellinger av oppgang, gytetelling og fangststatistikk. Vurderingene justeres også i henhold til den lokale kunnskapen i vassdraget. Hvordan har fiskeforholdene vært? Har vannstanden vært fordelaktig, eller slått spesielt dårlig ut for ulike fiskeforhold? Har man fisket hele sesongen, eller kun en begrenset periode?

De andre elveeierlagene i Norge sender årlig denne informasjonen til VRL, og TF sender denne infoen til både VRL og overvåkingsgruppa. Tanavassdraget er imidlertid såpass stort og med så mange ulike fiskemetoder og fiskergrupper, at det er ønskelig å få inn informasjon fra hver enkelt fisker. Anders understreket at han var kommet på møte for å lytte og notere ned mest mulig info fra blant annet inneværende sesong. Han var redd for å styre hva som skulle fortelles om, og mente det var best om hver enkelt forteller det han selv mener er relevant. Dersom man heller vil sende denne type informasjon til overvåkingsgruppa, kan man sende mail til:

- Anders: anders.foldvik@nina.no
- TF: post@tanafisk.no

Innspill:

- Denne sommeren var svært varm og elvene ble grunne. Mange tok kontakt med ønske om at fiske skulle stenges. Hvem er det som kan ta initiativ til å stenge eller redusere fiske midt i sesongen, og hvor dårlig tilstand må vassdraget være i før det kan stenges?
 - Reidar Varsi: Dette skal avklares i forvaltningsgruppa. Tiltak midt i sesongen vil være tema under utarbeidelsen av forvaltningsplanen som gruppa jobber med nå.
 - John Nystad: Det er gjort tiltak i Iešjohka. Turistfiske ble stengt i 2016, TF ble kritisert og fiske ble åpnet igjen i 2017. To muligheter for kommende sesong; Stenge for turistfiske igjen, eller stenge elva totalt.
- Har jobbet for at Iešjohka skal prioriteres under oppgangsovervåking.
 - Anders Foldvik: Det er blitt gjennomført undersøkelse av mulige lokaliteter for telleapparat i Iešjohka, og det ble ikke funnet noen gode lokaliteter. Det er man avhengig av for å kunne sitte igjen med pålitelige tall. Fra overvåkingsgruppa vil man nå bruke kombinasjon mellom genetikk fra skjellprøvene og oppgangstallene fra Kárašjohka.
 - John Nystad: TF har et spesielt fokus på Iešjohka og ser på muligheten for å kjøpe inn et eget apparat til overvåkingen der.
- Positivt å få en god avklaring av hva rollen til overvåkingsgruppa er.
- Vi erfarer at det er en del tjuvfiske i etterkant av sesongen. En sak fra Iešjohka ble omtalt i avisen. Det er viktig å få inn tips til oppsynet når det blir observert.
 - TF burde bruke flere ressurser i Iešjohka
 - TF burde ha en vakttelefon. Ved flere anledninger natterstid er oppsynet kontaktet ang. tyvfiske, uten å komme igjennom.

- Fisket regulerer seg langt på vei selv. I gode år er mange aktive, og i dårlige år er det få som fisker. I år var det få som fisket oppover i Kárášjohka, og vi sluttet selv å fiske i slutten av juni.
 - Anders Foldvik: Viktig å få denne typen innspill
- Viktig at det er samme fisketider i hele vassdraget.
- Det har vært lite laks i flere år på rad nå. De 5 siste årene har jeg reist til kystelvene for å få laks.
- Det er viktig å få frem kunnskap om det er lite fisk, eller lite fiske som er årsaken til liten fangst. I sideelva Bavvtajohka er det f. eks svært få fiskere og dermed rapporteres det nødvendigvis få laks fanget. Her må det gjøres tiltak.
 - AF: Det er et godt poeng at vi trenger info om fiskeaktivitet. Overvåkningsgruppa bruker også fangstfordeling i skjellprøvematerialet fra Tanaelva ved vurdering av bestandsstatus i sideelver.
- Jeg jobbet som fiskeoppsyn i sommer. Fikk inntrykk av at det var langt færre fiskere med finske båtkort enn det salgshallene skulle indikere. Ser man på om kortene faktisk tas i bruk når man vurderer fiskeaktiviteten?
- Det er svært viktig å rapportere inn all fangst siden dette er alfa omega som grunnlag for en god forvaltning.
- Denne sommeren manglet «slukfisken».
- Under Tanaavtalen er stangselfiskerne prioritert over stågarnsfiskerne, og har et fiskedøgn ekstra i store deler av sesongen. Dette virker urettferdig.
- Jeg lærte at man skulle høste på voksende måne. Reglene er alt for rigide. Hadde det vært en ide å få en samlet kvote på antall fiskedøgn som kunne benyttes når man selv ønsker det?

Møtet ble avsluttet ca. 19.30

Referent: Helene Tapio Berg og Narve S. Johansen